

Universiteit
Leiden
The Netherlands

"De wet is het beste wat de mensheid heeft voortgebracht"

Elderhuis, F.

Citation

Elderhuis, F. (2006). "De wet is het beste wat de mensheid heeft voortgebracht". *Bestuurskundige Berichten*, 21(1), 19. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211441>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211441>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Rupert: De opsporing van internationaal terrorisme vraagt om een andere benadering. Voorheen was er vooral oog voor binnenlandse criminaliteit. De internationale dreiging van terreur voor het Amerikaanse vasteland werd onderschat.

“Personen die in een hotel ingecheckt staan onder een andere naam dan die bij hun creditcardgegevens staat, gedragen zich verdacht. Achteraf blijkt soms dat het dan niet gaat om terrorisme maar om overspel.”

Bovendien waren criminaliteitsbestrijding en terreurbestrijding twee aparte takken van sport die weinig met elkaar communiceerden. De Patriot Act heeft daar verandering in gebracht: de ‘muur’ tussen hen is omlaag getrokken.

Aanpassingen in de wetgeving zijn onvermijdelijk. Terrorismebestrijding vraagt nu eenmaal om een nieuwe toolbox. In de Verenigde Staten is *beyond reasonable doubt* een hoge eis die gesteld wordt om een verdachte te kunnen veroordelen. Wanneer er onvoldoende bewijs is, wordt er naar andere zaken gekeken. De IRS wordt ingeschakeld om te controleren of hij netjes zijn belasting betaalt en de naturalisatiedienst controleert of zijn verblijfsvergunning niet is verlopen.

Sherman: Zijn de reacties van de overheid en de media op terreur overdreven of redelijk? En aansluitend daarop: geeft een overdreven reactie terroristen de aandacht die zij willen?

Van de Voort: In een overdreven reactie schuilt het gevaar van gewenning. Wanneer er bij de kleinste dreiging groot alarm wordt geslagen en het vals alarm blijkt te zijn, bestaat het risico dat er een volgende keer, wanneer het menens is, niet gereageerd wordt.

Toxopeus: Het is een dilemma. Aan de ene kant wil de overheid laten zien dat zij bezig is met de bestrijding van terreur om burgers een veilig gevoel te geven. Aan de andere kant zorgt het benadrukken van terrorismebestrijding dat de angst voor terreur toeneemt. Dit dilemma staat centraal in veel discussies in Nederland.

Rupert: Inlichtingendiensten proberen verdachte zaken te onderzoeken. Personen die in een hotel ingecheckt staan onder een andere naam dan die bij hun creditcardgegevens staat, gedragen zich verdacht. Achteraf blijkt soms dat het dan niet gaat om terrorisme maar om overspel. Hoe ver moeten we gaan met onderzoeken? Reageren we overdreven of negeren we de klacht die de volgende 9-11 wordt?

Sherman: En wat als burgers overdreven reageren? Te denken valt aan de twee moslimmannen die opgepakt werden in de trein van wie achteraf bleek dat ze zich uitsluitend gingen wassen, voorafgaand aan een gebed.

Rupert: Verantwoordelijke autoriteiten beoordelen hoe betrouwbaar en hoe nuttig de informatie is die zij binnenkrijgen. Meestal wordt het zekere voor het onzekere genomen, wat er soms toe kan leiden dat de verkeerde beslissingen worden genomen.

Toxopeus: Als de personen in die trein hadden geweten dat het Ramadan was, dan was er waarschijnlijk niets gebeurd. Meer begrip kan ervoor zorgen dat je niet té alert bent. Angst kan leiden tot slecht beleid.

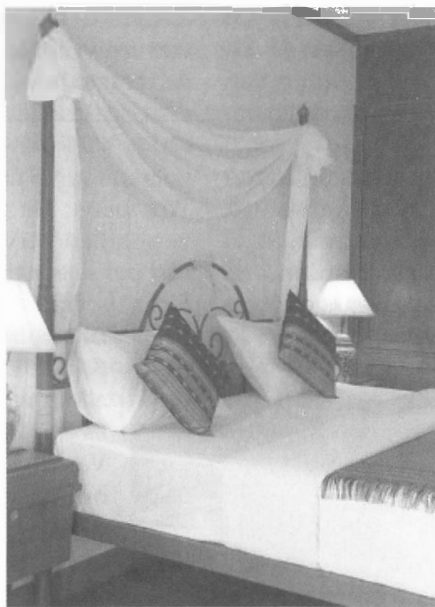
Van de Voort: De angst voor een aanval lijkt meer effect te hebben dan een aanslag zelf. Door in te gaan op angstgevoelens geef je terroristen precies wat zij willen.

Vraag uit de zaal: Hoe wordt de ‘backoffice’ van terreurnetwerken bestreden?

Rupert: De FBI werkt veel via financiële gegevens, wat zo zijn voordelen heeft. Terroristen kunnen namelijk wel een valse naam opgeven, maar geven niet graag een vals bankrekeningnummer op, want het is voor hen belangrijk dat het geld op tijd op de goede rekening komt te staan. Achter terreurnetwerken schuilen tal van instanties die als geldschietter fungeren. De FBI probeert geldstromen te herleiden naar de bron. Met elke stap kom je zo hoger in hiërarchie binnen terreurorganisaties, in de hoop bestuursleden te vinden en die aan te pakken. Zodra geldschietters wegvallen, zijn terreurnetwerken een kort leven beschonken.

Vraag uit de zaal: In de VS zijn na de aanslagen van 11 september is het Department of Homeland Security opgericht om veiligheidsdiensten te combineren. Kan het bundelen van instellingen aanslagen voorkomen?

Rupert: Uit het rapport van de onafhankelijke commissie van zowel democraten als republikeinen die de aanslagen van 11 september onderzocht hebben, is naar voren gekomen dat de inlichtingendiensten veel wisten. Met de beschikbare informatie is alleen niets gedaan, anders hadden zeker tien van de negentien kapers gearresteerd kunnen worden. Het bundelen van diverse instellingen heeft als groot voordeel dat informatie waar instanties naar op zoek zijn niet blijft liggen op het bureau van een andere instantie. Voor de aanslagen van 11 september hadden justitie en defensie weinig met elkaar te maken. Nu wordt er samengewerkt in één kamer.

Terreur of overspel?

“De wet is het beste wat de mensheid heeft voortgebracht.”

door Femmy Elderhuis

Jan Terlouw, geboren 15 november 1931 te Kamperveen, begon zijn uitermate interessante lezing op 23 november 2005 met het beschrijven van zijn loopbaan. Naast het bespreken van zijn carrière met daarin opgedane politieke en bestuurlijke ervaringen, deed hij ook interessante uitspraken over politiek en de rol van de overheid.

In 1956 studeerde Terlouw af aan de Universiteit Utrecht in de wis- en natuurkunde. Na bijna twee jaar in dienst geweest te zijn begon hij zijn loopbaan als onderzoeker bij het instituut voor plasmafysica en werkte hij mee aan onderzoeken in de Verenigde Staten en Zweden. Terlouw twijfelde of hij door wilde gaan in onderzoek. Hij zag twee mogelijkheden buiten wetenschap: schrijven en politiek. Het argument wat hij daarvoor noemde was dat “schrijven en politiek van iedereen is.” Nadat hij in 1967 lid was geworden van de nieuwe partij D’66 rolde hij al gauw in een voorzitterschap wat ervoor zorgde dat de kersverse politicus zich ging bezighouden met de gemeentepolitiek van Utrecht. In 1971 trad Terlouw toe tot de Tweede Kamer waar hij als eerste natuurwetenschapper in de kamer de aandacht trok van journalisten. ‘Opeens ging men allerlei vragen stellen over het milieu, omdat ze dachten dat ik daar ook verstand van had’ aldus Terlouw.

Ondertussen was Terlouw ook begonnen met het schrijven van jeugdboeken en in 1971 verscheen zijn eerste boek ‘Koning van Katoren’. In de Tweede Kamer besepte men aanvankelijk niet dat het ging om dezelfde Terlouw, maar dit veranderde zodra hij meer bekendheid kreeg. Voor de verkiezingen van 1977 werd Terlouw door het D’66 congres gekozen als lijsttrekker van de partij. In 1981 werd Terlouw minister van Economische Zaken in het kabinet-Van Agt II, wat ook wel bekend staat onder de naam kabinet-Van Agt/Den Uyl. Terlouw stond eigenlijk niet achter het kabinet en besloot na de val dit kabinet uit de politiek te stappen. Over deze periode zegt hij ‘niet geluisterd te hebben naar het stemmetje in zijn hoofd, iets wat hij daarom daarna wel altijd heeft gedaan’.

Terlouw vertrok naar Parijs waar hij acht jaar werkte als secretaris-generaal van de C.E.M.T. (Conferentie van Europese Ministers van Vervoer). In 1991 werd hij Commissaris van de Koningin in Gelderland, waar hij door de dreiging van het instorten van de dijken in zijn eentje enorme besluiten heeft moeten nemen. ‘Puur toeval dat dit gebeurde toen ik daar zat. Mijn carrière bestaat eigenlijk uit veel toevalsmomenten. Die mogelijkheden moet je zien aan te pakken, dat is het enige wat je kunt doen’ vertelde de nu 74-jarige Terlouw. In 1997 moest Terlouw met pensioen, maar was daarna nog vier jaar lid van de Eerste Kamer.

Na een uitgebreide politieke carrière is voor hem duidelijk geworden wat hij “mooi en lelijk aan de politiek vindt.”

“De wet is het beste wat de mensheid heeft voortgebracht. Het is de wet die de mens vormgeeft, in toom houdt.” Het lelijke van de politiek is dat “men er idealistisch en voor het

“Opeens ging men allerlei vragen stellen over het milieu, omdat ze dachten dat ik daar ook verstand van had.”

landsbelang erin gaat, maar dit ontaardt gauw in partijbelang en eigenbelang.”

Het verschil tussen wetenschap en politiek heeft hij ontdekt in zijn overgang naar de politiek. “Wetenschap is zoeken naar de

waarheid, kritisch zijn over wat de waarheid is en twijfel is goed. In de politiek is twijfel dodelijk, het is zoeken naar het haalbare.” De politieke verschillen gaan over de rol van de overheid, wat de overheid doet en hoeveel er aan de burger wordt overgelaten. Volgens Terlouw moet de overheid zich bezighouden met veiligheid, rechtvaardigheid en toekomstbewaking. Dat kan alleen als de overheid wetten blijft maken. Volgens Jan Terlouw is immers de wet het beste wat mensheid heeft voortgebracht.

Femmy Elderhuis is tweedejaars bestuurskunde en lid van de Commissie Activiteiten 2005 - 2006.

Jan Terlouw ontvangt een presentje van Govert van Gorcum